

Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՌ

Հս.տ Կ(բ) Կ XVIII

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑՆԷ

114

31 JAN 2018

Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՃԱՌ

ՀԱՄԿ(Բ)Կ XVIII ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

1939 թ. մարտի 13-ին

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

А. МИКОЯН
РЕЧЬ НА XVIII СЪЕЗДЕ
ВКП(б)

Армгиз—Издательство полит. литературы

Ереван, 1939

11-283489r

Ընկերներ, ՀամԿ(բ)Կ XVIII համագումարն առանձնահատուկ նշանավոր տեղ է զբաղեցրել մեր կուսակցութեան պատմութեան մեջ:

Նախորդ բոլոր համագումարներում կուսակցութիւնը զրադիւում էր նրանով, վոր մշակում էր սոցիալիզմի հալթանակը կազմակերպելու միջոցներ: XVIII համագումարը—այդ՝ մեր կուսակցութեան առաջին համագումարն է, վորը հնարավորութիւն ունի, սոցիալիզմի հալթանակի կազմակերպման միջոցներ մշակելու փոխարեն, իր վորոշումներում հալթատելու սոցիալիզմի հալթանակը մեր յերկրում և նշելու, վոր մեր յերկիրը թեւակոխել է զարգացման նոր շրջանը, անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութեան կառուցումն ավարտելու և աստիճանաբար սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելու շրջանը: Ահա թե ինչու այս համագումարը շրջադարձային համագումար է հանդիսանալու մեր ամբողջ կուսակցութեան համար: Համագումարն այդ հնարավորութիւնն ստացավ այն բանի շնորհիւ, վոր մեր Կենտրոնական Կոմիտեն տարել է կուսակցութիւնը լենինյան ուղիով, վոր Կենտրոնական Կոմիտեի գլուխ է կանգնած ընկեր Ստալինը: (Ծափահարութիւններ):

Փակելով մեր կուսակցութեան պատմութեան մի գլուխ ևս՝ սոցիալիզմի համար պայքարելու գլուխը և բաց անելով կոմունիզմի լիակատար հալթանակի համար պայքարելու նոր գլուխը, մեր համագումարը հնարավորութիւն ունի ամբողջ աշխարհին ազդարարելու, վոր՝ ԽՍՀՄ-ում վերացված է մարդու շահագործումը մարդու կողմից և վոճնչացված են դասակարգեր ծնող պատճառները. մեր յերկրի ժողովուրդները միավորված են սոցիալիստական հայրենիքի

իրավահամար քաղաքացիներէ յեղբայրական սերտ ընտանիքում. մեր յերկիրը հետամնաց, ազրարային յերկրից մի տասնամյակում դարձավ աշխարհիս խոշորագույն ինդուստրիալ տերութիւնը. մեր բազմամիլիոն գյուղացիութիւնն ամենակարճ ժամանակամիջոցում վերակառուցեց իր կյանքը սոցիալիստական յեղանակով և, գինլած ստալինյան կողտընտեսային կանոնադրութեամբ, բարձրացնում է իր կուլտուրականութիւնը և ունեւորութիւնը:

Ահա թե ինչու, ընկերներ, հատուկ նշանակութիւն ունի ընկեր Ստալինի այն հայտարարութիւնը, վոր մեզ մոտ «հիմնականում իրականացված է կոմունիզմի առաջին փուլը՝ սոցիալիզմը»: Ահա թե ինչու մենք լիակատար իրավունքով կարող ենք մեր ՀամԿ(բ)Կ XVIII համագումարն անվանել հաղթանակած սոցիալիզմի համագումար, սոցիալիզմից դեպի կոմունիզմը կատարվող չըջադարձի համագումար: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Վերջին յերկու համագումարների միջև ընկած ժամանակաշրջանն առանձնապէս աչքի յէ ընկնում նրանով, վոր մեզ հաջողվեց հայտարարել և վոչնչացնել հակահեղափոխութեան ոջախները՝ տրոցկիստական-բուխարինական բանդաներին, վերացնել մեր կուսակցութեան մարմնի վրայի թարախակալած պալարները (гнойные нарывы), վորի հետևանքով կուսակցութիւնն ե՛լ ալեյի ամբակուռ, առողջ ու հզոր դարձավ և միավորվեց իր Կենտրոնական Կոմիտեյի շուրջը, ընկեր Ստալինի շուրջը, ինչպէս յերբեք: (Բուռն ծափահարութիւններ, բոլորք վոտֆի յեն կանգնում):

Ընկեր Ստալինի հաշվետու զեկուցումը պատմական մեծագույն կարեւորութիւն ունեցող մի փաստ է ներկայացնում: Ընկեր Ստալինը համոզմունքի ամբողջ ուժով, պարզ ու հստակորեն պատմում էր զժվարագույն այն անցումների մասին, վոր կատարել է կուսակցութիւնը, այն հսկայական հաղթանակներէ մասին, վոր տարել է նա, և նկարագրեց մեր յերկրի ուժն ու հզորութիւնը՝ ի հակադէմ ներկայով կապիտալիզմի, ի հակադէմ կապիտալիզմի աշխարհի,

վորը տակնուվրա յէ լինում անլուծելի հակասութիւններով և արյունահեղ սրատերազմներով, պատերազմներ, վորոնք զժախտութիւն և քայքայում են բերում ժողովրդական մասսաներին:

Ընկեր Ստալինի զեկուցումը միայն հաշվետուութիւն չէր այն բանի մասին, ինչ վոր յեղել է, այդ զեկուցումը մի հանճարեղ կանխատեսում է, մեր կուսակցութեան դերեկտիվն՝ առաջիկա շատ տարիների համար:

Դեռ ալեյին, ընկեր Ստալինի զեկուցումը մի ավանդ է կոմունիզմի թեորիայի մեջ, ընկեր Ստալինի ամենաարժեքավոր նվերը ՀամԿ(բ)Կ XVIII համագումարին:

Ահա թե ինչու ընկեր Ստալինի հաշվետու զեկուցումն ուրախացնում ու վոզեւորում է մեր կուսակցութեանը և մեր ամբողջ ժողովրդին կոմունիզմի հետագա հաղթանակների համար: (Բուռն ծափահարութիւններ):

ՀամԿ(բ)Կ XVII և XVIII համագումարների միջև ընկած ժամանակաշրջանը հարուստ է վոչ միայն սոցիալիզմի կառուցման ճակատում կուսակցութեան տարած մեծագույն հաղթանակներով—այդ ժամանակաշրջանը նշանավոր է մեր կուսակցութեան պատմութեան մեջ թեորիայի զարգացման տեսակետից, նա հանդիսանում է կոմունիզմի թեորիայի ծաղկման ժամանակաշրջանը:

Ընկեր Ստալինը ժամանակին միանգամայն իրավացի կերպով նշել է թեորետիկական ճակատում հետ մնալը: Յեզ ահա, յերբ հետագարձ հայացք ես դցում XVII համագումարից հետո անցած հինգ տարվա վրա, տեսնում ես, թե ինչպէս քայլ առ քայլ վերացվում էր թեորիայի առպարիզում մեր այդ հետ մնալը: Այդ տարիների ընթացքում կուսակցութիւնը մշակել է մեծագույն ու կարեւորագույն պատմական չորս փաստաթուղթ, վորոնք ապրելու յեն դարերով:

XVII համագումարից հետո ընկեր Ստալինը, Կենտրոնական Կոմիտեյի անդամների հետ միասին, առաջաւոր կողտնտեսականների հետ միասին, մշակեց Դյուզասնտեսական

արտելի կանոնադրութիւնը: Այդ կանոնադրութիւնն ասում է, թե ինչպես պետք է սոցիալիստորեն ապրի կոլտնտեսութիւնները մտած բազմամիլիոն դուղացիութիւնը: Ընկեր Ստալինը, պատմութիւնից ստացած վոչ մի փորձ չունենալով, կարողացավ հանձարեղ խորաթափանցութեամբ ընդհանրացնել կոլտնտեսութիւնների աշխատանքի մեղ մոտ յեղած կարծատե փորձը և դրեց այն հիմքերը, վորոնց վրա կառուցվում է սոցիալիզմը գլոբալում: Գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրութեան մեջ գլխավորն այն է, վոր ընկեր Ստալինը կարողացավ նրանում ճիշտ գուղակցել կոլտնտեսականների անձնական շահերը հասարակական շահերի հետ, յենթարկելով անձնականը հասարակականին: Ահա այդ գուղակցումը հնարավորութիւն տվեց կոլտնտեսային կարգերին ամբողջութեամբ հարցուր-միլիոնանոց դուղացիութիւնը և, յենթարկելով անձնականը հասարակականին, ավելի ու ավելի վեր բարձրացնել հասարակական սկզբունքը:

Կոլտնտեսային արտելի Ստալինյան կանոնադրութիւնը կոլտնտեսային կյանքի, կոլտնտեսային կարգերի գործուն Սահմանադրութիւնն է հանդիսանում վոչ միայն այսօր, այլև մինչև կոմունիզմի հաղթանակը դեռ յերկար տարիներ դրոշ է հանդիսանալու կոլտնտեսային դուղացիութեան համար: Յեւ վոչ միայն մեզ, Խորհրդային Միութեան մարդկանց համար: Հենց վոր կապիտալիզմի յերկրների ազատագրված դուղացիութիւնը դեն դոյի իր վրայից կապիտալիզմի լուծը, յերբ նա ցանկանա իմանալ, թե ինչպես ուրեմն պետք է կառուցի իր նոր կյանքը, նա ազոտ կլինի յերկար վորոնումներից և կոլտնտեսային կյանքի այդ Ստալինյան կանոնադրութեան մեջ պատասխան կգտնի այն հարցին, թե նա ինքը ինչպես պետք է կառուցի ազատ դուղացու կյանքը, ինչպես պետք է կառուցի սոցիալիզմը գլոբալում:

Թեոթետիկ հսկայական նշանակութիւն ունեցող յերկրորդ փաստաթուղթը—այդ՛ Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութեան Սահմանադրութիւնն է,

վորը նույնպես մշակել է ընկեր Ստալինը, Սահմանադրութիւն, վորը վոչ այլ ինչ է, յեթե վոչ սոցիալիստական հասարակութիւն կազմակերպելու ուսումնքի շարադրանքը: Այդ փաստաթուղթը ևս ապրելու յե դարերով, վորովհետև դա վոչ միայն ազատութիւնների մի խարտիա յե խորհրդային քաղաքացիների համար, մեր նվաճումների կողքից, այլև ծրագիր է կապիտալիզմի լծի տակ գտնվող աշխարհի բոլոր աշխատավորների համար: Մեր ստալինյան Սահմանադրութեան մեջ տրված է սոցիալիստական հասարակութեան կենդանի պատկերը: Ստալինյան Սահմանադրութիւնն ուղեցուցց ասող է մյուս յերկրների հեղափոխական կուսակցութիւնների համար, վորոնք կդիտենան, թե իշխանութիւնն իրենց ձեռքը վերցնելով ինչպես պետք է կառուցել սոցիալիստական հասարակութիւն, այսինքն՝ կդիտենան այն, ինչ վոր մենք իր ժամանակին չդիտեցինք:

Այդ ժամանակաշրջանում հրատարակված յերրորդ կարեւորագոյն փաստաթուղթն է համարյա ամբողջովին ընկեր Ստալինի դրած Համամիութենական կոմունիստական (բուշևիկների) կուսակցութեան պատմութեան դասագիրքը, վորը միևնույն ժամանակ մարքսիզմ-լենինիզմի թեորիայի դասագիրքն է, և վորն առձեռն գիրք է դարձել Խորհրդային Միութեան բոլոր դրագետ մարդկանց ու ամբողջ աշխարհի առաջավոր բանվորների համար:

Վերջապես, մեր կուսակցութեան չորրորդ թեորետիկ աշխատութիւնը—այդ՛ ներկա Համագումարում ընկեր Ստալինի տված դեկուցման այն մասն է, վորտեղ խոսվում է սոցիալիստական պետութեան և խորհրդային ինտելիգենցիայի մասին:

Մեր թեորիայի մեջ ձեղքվածք կար սոցիալիստական պետութեան հարցում: Անտարակույս, այդ ձեղքվածքը չեր կարող չանդրադառնալ նաև մեր պրակտիկ աշխատանքի վրա: Ընկեր Ստալինը վերացրեց մարքսիզմ-լենինիզմի թեորիայում յեղած այդ ձեղքվածքը և իր դեկուցման մեջ մեզ տվեց սոցիալիստական պետութեան և խորհրդային ինտելի-

գենցիայի վերաբերյալ ուսմունքը: Դրանով իսկ մեր կուսակցութիւնն ընկեր Ստալինի ոգնութեամբ այժմ լիովին վերացրեց թեորետիկական ճակատում հետ մնալը և մեր կուսակցութիւնն այժմ զինված է մարքսիզմ-լենինիզմի բազմակողմանի թեորիայով, գիտական մի թեորիայով, վորի ստեղծագործողներն են Մարքսը, Ենգելսը, Լենինը և Ստալինը: (Բուռն յերկարառև ծափահարութեամբ):

ԼԱՅՆ ՍՊԱՌՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԱՊՐԱՆՔԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ընկեր Ստալինն իր գեկուցման մեջ խոսեց մեր արդյունաբերութեան աճման մասին, այն բանի մասին, վոր մենք կապիտալիստական յերկրներին հասել և նրանցից առաջ ենք անցել արտադրութեան տեմպերով ու տեխնիկայով, և հենց այդտեղ ել գրեց բնակչութեան մի հոգուն ընկնող մթերքների արտադրութեան հարցը: Այդ շեշտը վոչ թե արտադրութեան բացարձակ չափի վրա, այլ բնակչութեան մի հոգուն վրա դրվում է մեզ մոտ առաջին անգամ: Մենք վարժվել ենք այսպէս համեմատելու. որինակ, Անգլիայում արտադրվում է 7 միլիոն տոնն չուգուն, մենք արտադրում ենք 15 միլիոն, հետևաբար, առաջին տեղն ենք գրավում Անգլիայի հետ համեմատած: Ընկեր Ստալինը շատերի գլխին սառը ջուր ածեց: Դա շատ լավ ոգտակար ջուր է միջանի տաք գլուխների համար (ուրախ աշխուժութեամբ դախիմում): Շատ շատերն այսպէս են դատում. յեթե մենք առաջին կամ յերկրորդ տեղն ենք գրավում աշխարհում, նշանակում է ամեն ինչ լավ է, կարելի յե հանդստանալ: Միջանի տնտեսավարներ քուն են մտնում, գոռոզանում են, գտնում են, վոր շտապելու կարիք չկա: Իսկ վորտե՞ղ է այն հարցի պատասխանը—ինչո՞ւ մեզ մոտ սպրանքը չի բաժականացնում:

Ահա այդ հարցին պատասխան տվեց ընկեր Ստալինը: Ընկեր Ստալինը ցույց տվեց, վոր մենք բացարձակ արտադրութեամբ շատ լուրջ տեղ ենք գրավում աշխարհում, ուս-

տի պետք է կարողանալ մեր հաջողութիւնները տրամալին դարձնել նոր հաղթանակների համար, մեր կուսակցութեան լծակը դարձնել նոր պայքարի համար, նոր հաջողութիւնների համար, և վոչ թե հանդստանալ, ինչպէս այդ կանչին վոմանք: Մեր հաջողութիւններն այնքան մեծ են, վոր բնակչութեան մի հոգուն ընկնող արտադրութեամբ կապիտալիստական դիտարկ յերկրներին հասնելու և նրանցից առաջ անցնելու խնդիրը մոտ է լուծման:

Այդ վերաբերում է վոչ միայն մետալուրգիային, ելեկտրոկայաններին և ընդհանրապէս ծանր արդյունաբերութեանը: Դա ուղղակի վերաբերում է և՛ սննդի, և՛ թեթև արդյունաբերութեանը, և՛ լայն սպառման բոլոր սպրանքների արտադրութեանը:

Ընկեր Ստալինը քանիցս ընդդէմ է բնակչութեան համար լայն սպառման սպրանքների արտադրութեանը գարգացնելու անհրաժեշտութեանը, վորովհետև ընկեր Ստալինը շարունակ հիշեցնում է մեր մի խնդրի մասին՝ «Հողատաքութիւն մարդու մասին»:

Ստալինի վախճանների Համամիութենական խորհրդակցութեանը 1935 թվականի նոյեմբերին ընկեր Ստալինն ասել է.

«...Սոցիալիզմը կարող է հաղթել միմիայն աշխատանքի բարձր արտադրողականութեան բազայի վրա, ավելի բարձր, քան կապիտալիզմի պայմաններում, մթերքների և սպառման ամեն տեսակ առարկաների առատութեան բազայի վրա, հասարակութեան բոլոր ճնշումների ունեւոր և կուլտուրական կյանքի բազայի վրա»:

Մթերքների և լայն սպառման սպրանքների առատութեան վերաբերյալ այդ լողունքն է ահա, վոր պետք է իրականացնենք մենք ամենայն համառութեամբ: Այստեղ մենք նախ և առաջ և ամենից ավելի բաղխվում ենք թեթև արդյունաբերութեան աշխատանքին, մասնավորապէս, տեքստիլ արդյունաբերութեան աշխատանքին:

Թեթև արդյունաբերութիւնը, ամբողջովին վերցրած, յերկրորդ հնգամյակի ընթացքում տվեց իր արտադրանքի 82 տոկոս աճ, այնուամենայնիվ նա իր պլանը չկատարեց:

Թեթև արդյունաբերութեան մեջ գլխավոր չարիքը—այդ տեքստիլ և, գլխավորապէս, բամբակեղենի արդյունաբերութեան հետ մնալն է, իսկ արտադրութեան այդ ճյուղի մեջ, գլխավորապէս, մանածագործութեան հետ մնալը, վորովհետև, բամբակի առկայութեան դեպքում, մենք կարող եյինք լիառատ մանվածք տալ և մանվածքը կգործածվեր ջուլհակութեան վրա և տրիկոտափայլի արտադրանքի վրա, ըստվորում, յեթե չբավականացնէին տրիկոտափայլի և ջուլհակային պետական գործարանները,—կարելի կլիներ ոգտագործել տնայնագործական կոոպերացիայի հսկայական հնարավորութիւնները, բայց դժբախտութիւնն այն է, վոր մեզ մոտ մանածագործութիւնը դանդաղ է աճում:

Բամբակեղենի արդյունաբերութեան 1937 թվականի արտադրանքը, 1932 թվականի հետ համեմատած, կազմեց 124,3%: Անբավարար աճում, վորովհետև հնգամյա պլանը ծրագրել էր մեծ աճում և մեր յերկրում գործվածքների կարիքներն արագ են աճում, ուստի դրանց պահանջարկը դեռևս չբավարարված է մնում:

Առաջին հնգամյակում և յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարիներին բամբակեղենի արդյունաբերութեան մեջ նեղ տեղ էր հանդիսանում հումքի պակասութիւնը: Այդ պատճառով մեր ջանքերը կենտրոնացված եյին բամբակի խորհրդային արտադրութիւնն ավելացնելու վրա:

Մեզ հաջողվեց հիրավի վիթխարի հաջողութիւնների հասնել այդ ասպարիզում: Մինչդեռ ցարիզի ժամանակ 1913 թվականին ստացվել է 13,1 միլիոն փութ թել—բամբակ, վերջին յերեք տարում մենք ստանում ենք միջին հաշվով տարեկան ավելի քան 50 միլիոն փութ թել—բամբակ, այսինքն՝ համարյա չորս անգամ ավելի: Դա պետք է հետաքրքրութիւն տար գործվածքների արտադրութիւնը բարձրացնելու շատ ավելի, քան այդ տեղի ունի իրականում:

Դրա պատճառն այն է, վոր մեր բամբակեղենի արդյունաբերութիւնը չի կարողանում հասցնել ամբողջ բամբակեղենի անհրաժեշտութիւնը: Ահա թե ինչու նրա պահեստներում գոյացել են բամբակի՝ նորմայից դուրս մեծ մնացորդներ, վորոնք մենք պետք է վերամշակենք առաջիկա մեկ—յերկու տարում, արագորեն բարձրացնելով բամբակեղենի արդյունաբերութեան կարողութիւնը, մի հանգամանք, վորը պետք է տա բամբակեղեն գործվածքների արտադրութեան տարեկան ավելի ուժեղացված աճ, քան այդ տեղի ունեւր մինչև այժմ:

Այդպիսի դրութիւնն ստեղծվեց այն պատճառով, վոր Թեթև Արդյունաբերութեան Ժողովոմատը, յերբ այնտեղ դեռ վնասարարներն եյին նստած, կապիտալ ներդրումները կենտրոնացնում էր, գլխավորապէս, վոր թե ընդհանրապէս արդյունաբերութեան և, մասնավորապէս, մանածագործութեան կարողութիւնն ավելացնելու վրա, այլ ամեն տեսակ «վերակառուցումները» վրա, վորոնք կամ արդյունք չեյին տալիս, կամ քիչ արդյունք եյին տալիս, քանի վոր նրանք վերակառուցում եյին հին գործարանները, փոխում եյին արտադրութեան բնույթը, «ոացիոնալացնում եյին», բայց արտադրանքը չեյին ավելացնում, կամ ավելացնում եյին չնչին չափով:

Ահա թե ինչու կառավարութիւնն ստիպված յեղավ չհաստատել մի շարք Փարրիկաների վերակառուցումը, վորի մեջ ծրագրված էր շատ փոք ներդրել, առանց պատշաճ արդյունքի՝ լրացուցիչ արտադրանք բաց թողնելու տեսակետից:

Բացի դրանից, գործարանների և Փարրիկաների հին սարքավորումն անխնամ էր թողնված, առանց պատշաճ նորոգման: Այդ պատճառով, վերջին յերկու տարում, կուսակցութեան և կառավարութեան միջամտութիւնից հետո, մենք հասանք այն բանին, վոր հին սարքավորման հիմնական մասն արդեն նորմալ վիճակի յե բերված:

Ծայր աստիճան անխնամ էր թողնված նաև տեքստիլ մեքենաշինութեան բազան, բայց այս մեկ և կես տարում, կուսակցութեան և կառավարութեան միջամտութիւնից հետո

տո, արագորեն հաջողվեց զարգացնել տեքստիլ մեքենաների արտադրութունը հայրենի գործարաններում, մի համագամանք, վորը 1938 թվականին տվեց ավելի քան 200 հազ. իլիկի աճ: 1939 թվականին պլանով նախատեսված է 600 հազ. իլիկի աճ, այսինքն միայն 1939 թվականին ավելի, քան նախորդ 10 տարում:

Կուսակցության և Կառավարության ձեռք առած միջոցների հետևանքով տեքստիլ արդյունաբերութունը վտառի յե կանգնում:

Տեքստիլ արդյունաբերության ղեկավարության նորոգվելը նույնպես սկսում է արդեն իր պտուղները տալ և, պետք է յենթադրել, վոր Տեքստիլ Արդյունաբերության Ժողովրդական կոմիտարը—ընկեր Կոսիգինը կկարողանա մանածագործներին սովորեցնել բուլչեիկորեն աշխատել:

Մանածագործների մեջ մրցութունը բարձրացնելու հարցով զբաղվեցին նաև տեքստիլ շրջանների տեղական կուսակցական կազմակերպութունները, մանավանդ կուսակցության Իվանովոյի մարզկոմը, վորտեղ ընկ. Սեզինը կազմակերպում է մանածագործներին նորանոր հաղթանակների համար և Իվանովոյի մարզի Փարբիկանների հակայական մեծամասնութունը կատարում ու գերակատարում է իր պլանները:

Պետք է յենթադրել, վոր մանածագործները կթողնեն իրենց արմատացած սովորութունը—չկատարել ծրագիրը և կյուրացնեն նոր սովորութուն—ամեն անգամ ճշտությամբ կատարել ծրագիրը (Ծախահարություններ):

Յես կանգ չեմ առնի թեթև ու սննդի արդյունաբերության բոլոր ճյուղերի վրա, արտադրանքի հակայական աճման վրա, մանավանդ սննդի արդյունաբերության, վորը Ժամկետից շուտ կատարեց ինչպես առաջին, այնպես էլ յերկրորդ հնգամյակը, տեխնիկական տեսակետից և արտադրության տեմպերով հասնելով ու առաջ անցնելով կապիտալիզմի գլխավոր յերկրներից:

Յես յեղնում եմ այն բանից, վոր թեթև ու սննդի արդյունաբերության համապատասխան ճյուղերի Ժողովրդա-

կան կոմիտարները հանդես կկան այստեղ և համագումարին կպատմեն ինչպես արդյունաբերության դրությունը, այնպես էլ նրա խնդիրները:

Յես առիթ եմ ունեցել գրուցելու վորոշ աշխատողների հետ—ամուսինը և կինն զբաղված են պատասխանատու աշխատանքով: Կինը դանդաղում է—«Դժբախտություն»: Իսկ ինչո՞ւմն է բանը: Գի՞նչ էք վաստակում, ի՞նչ է:—«Վոչ, վաստակում ենք լավ, դրամ ունենք բավարար քանակությամբ, շնորհակալություն խորհրդային իշխանությանը»: Իսկ ինչո՞ւմն է դժբախտությունը:—«Ձեք կարողանում գտնել մի սպասուհի, ստիպված ենք Ժամանակ խել պատասխանատու աշխատանքից, վորպեսզի կառավարենք սնային տնտեսությունը՝ կերակուր պատրաստելու և այլն»: Նա այդ մասին ասում է անկեղծ վշտով: Նրա համար դա դժբախտություն է, բայց այդ «դժբախտությունը» մեր ամբողջ խորհրդային Ժողովրդի յերջանկությունն է, յերջանկություն այն պատճառով, վոր Ժողովրդական մասսաների կյանքն այնպես է վերակառուցված, բնակչության ունևորությունն այնպես է աճել, վոր չի կարելի գտնել բավարար քանակությամբ մարդիկ, վորոնք համաձայնվեն լինել սպասուհի, սնային աշխատող, վորովհետև չկա գործազրկություն, չկա կարիք: (Ծախահարություններ):

Բայց յես պետք է վշտացնեմ վրմանց և ասեմ, վոր այդ «դժբախտությունն» այսուհետև էլ կաճի ավելի ու ավելի մեծ չափով, վորովհետև մեր յերջանիկ Ժողովուրդը հետագայում էլ ավելի քիչ չափով կցանկանա գնալ սպասավորության և լավ էլ կանի: (Ծիծաղ):

Իսկ ի՞նչ հետևություններ պետք է անել դրանից: Ծառայության մեջ աշխատել հարկավոր է, վո՞չ բոլորը կարող են լինել տանը, խոհանոցում: Կա այդ դրությունից դուրս գալու լիակատար հնարավորություն: Կարելի յե անել այնպես, վոր մարդիկ կարողանան աշխատել ծառայության մեջ և կարողանան տանը յուր գնալ առանց մեծ նեղությունների քաշելու կերակուր պատրաստելու համար ու սնային տնտեսության համար:

Այս գործում մենք արդեն շատ բան ենք սովորել ու դեռ պետք է սովորենք ամերիկացիներին: Այն ժամանակ, յերբ ամերիկացիների մոտ դեռ ծաղկման շրջան էր, բանվորական ուժը չէր բավականացնում, այն ժամանակ սպասուհի վարձեն էլ դժվար էր: Այդ ժամանակ ամերիկացիները զարգացրին արդյունաբերության այն ճյուղերը, վորոնք հեշտացնում են անային տնտեսությունը:

Դրա համար մեզանից ի՞նչ է պահանջվում անել: Պետք է ընդարձակել զաղային ու ելեկտրական պլիտաների, հարմար ամանեղենի, աման լվանարու պարզ սարքավորման, փոշեծիրների, տնային սառնարանների և այլնի արտադրությունը: Պետք է ծավալել հասարակական լվացքատների և հազուստի քիմիական մաքրման ցանցը, կոշիկեղենի նորոգման արհեստանոցները, շոր արթուկելու արհեստանոցները և այլն: Մոսկվայում և Լենինգրադում արդեն ամերիկյան տիպով ծավալված է մեխանիկացիայի յենթարկված նորոգման արհեստանոցների լայն ցանցի կազմակերպումը, վորտեղ, դործը լավ դնելու դեպքում, — իսկ այդ մենք կարող ենք և պետք է անենք, — կարելի յե մտնել արհեստանոց, կոշիկը տալ նորոգման, կնորոգեն 10—15 բոպեյում, իսկ այդ ժամանակվա ընթացքում տեսնում ես՝ կոստյումը արթուկում են, իսկ դու նստած թերթ ես կարդում: (Միծաղ, ծափահարություններ):

Հարկավոր է ծավալել հաղարակական ճաշարանների ցանցը: Ինչո՞ւ մենք չենք կարող անել այդ: Այս բնագավառում ևս խնդրի է ծառայած՝ «հասնել ու առաջ անցնել», և մենք պետք է հասնենք շուտով, անպայմանորեն: (Ծափահարություններ):

Մանրամթերքների բնագավառում անհրաժեշտ է ամբողջ թափով ծավալել պատրաստի և յեփելու ու տապակելու համար պատրաստված սննդամթերքների արտադրությունը. որինակ, պատրաստի չոր նախաճաշեր՝ յեղիպտացորենից, ցորենից ու բրնձից, սոսիսկաներ, յերչիկներ, զանազան կոնսերվներ—մսի, կաթնեղենի, բանջարեղենի և մրգի. տոմատի և պտուղի հյութեր, սառեցված ու կոնսերվացիայի

յենթարկված, թեթևակի յեփված, բանջարեղեն-յեղիպտացորեն, կանաչ բակլա ու սիսեռ. հում բիֆշտեքսներ ու ոսբիվնոյ կոտլետներ, նաև պատրաստի կոտլետներ, ձուկ՝ նախապես ձկնագործարաններում մաքրված, և այլն:

Մեր սննդի արդյունաբերությունը միանգամայն նախապատրաստված է այս խնդրի լուծման համար:

Թե վորքան է աճել մեր սննդի արդյունաբերությունը, կարելի յե դատել թեկուզ հետևյալ թվերից. կոնսերվներ արտադրվել են 1937 թվին—877,2 միլիոն տուփ 1932 թվին արտադրված 484,6 միլիոն տուփի դիմաց. յերչիկ և ապխտեղեն 1937 թվին արտադրվել է 326 հազ. տոնն 1932 թվի 59,2 հազ. տոննի դիմաց. կոտլետներ 1932 թվին չեյին արտադրվում, իսկ 1937 թվին արտադրվել է 56 միլիոն հատ. ձկան սառեցրած ֆիլե 1932 թվին նույնպես չէր արտադրվում, իսկ 1937 թվին արտադրվել է 129 հազ. ցենտներ. հյութեր սկսել են արտադրվել 1937 թվից և հենց այդ տարում տվել են 4,8 միլիոն տուփ:

Մրանից յերևում է, վոր պատրաստի ու յեփելու համար պատրաստված սննդամթերքների արտադրություն մեջ ևս ամերիկյան մեթոդները ՈՍՀՄ-ում ոգտագործված են, քայց առայժմ դեռ անբավարար մասշտաբներով այնպիսի մի յերկրի համար, ինչպիսին է մեր յերկիրը: Այսպես, որինակ, Մոսկվայի մսի կոմբինատում յուրաքանչյուր որ արտադրվում է մինչև 300 տոնն զանազան յերչիկեղեն և սոսիսկաներ, ավելի քան 800 հազար հատ պատրաստի կոտլետ, 15—17 տոնն պեմեն. կաթնեղենի և մսեղենի արդյունաբերության ժողկոմատի Մոսկվայի միքանի Փարբիկաներում (չհաշված ճաշարաններն ու ռեստորանները) ամառը յուրաքանչյուր որ արտադրվում է 55—60, իսկ ձմեռը՝ մոտավորապես 25 տոնն պաղպաղակ:

Ոնդիրն այն է, վոր այդ գործն ամբողջ թափով ծավալենք և վոր միայն Մոսկվայում ու Լենինգրադում, Սարկովում ու Կիևում, Բազովում ու Թրեխիտում, այլև բոլոր մյուս քաղաքներում: Դրա բոլոր հնարավորություններն առկա յեն: Պետք է հուսալ, վոր նոր ժողկոմները՝ սննդի

11-2824894

արդյունաբերութեան ժողովում ընկ. Չոտովը, մսեղենի ու կաթնեղենի արդյունաբերութեան ժողովում ընկ. Մմիրնովը և ձկնարդյունաբերութեան ժողովում ընկ. Ժեմչուժինան, վորոնք ունեն և՛ զիտելիքներ, և՛ ճաշակ դեպի գործը, և՛ բավականաչափ յեռանդ,—այդ խնդիրը զլուխ կրեբեն և շուտով մենք կունենանք խորհրդային մարկայի առաջնակարգ մթերքների առատութիւն, խեղճական առատութիւն: (Մափախարութիւններ):

Վորպեսզի տնտեսուհիները կարողանան ավելի լավ ապրել և յոլա դնալ առանց սպասուհու, հարկավոր է նաև, վոր թեթև արդյունաբերութիւնը, կարի, կոշիկեղենի և արդուզարդի ճյուղերը նույնպես հարմարվեն բնակչութեան կարիքներին; պատրաստեն պետքական չափերի ու ձևերի հագուստ ու կոշիկեղեն, և տնտեսուհիներին ազատեն անձամբ կարելու կամ թե զնված պատրաստի հագուստը ձևափոխելու անհրաժեշտութիւնից:

Թեթև արդյունաբերութեան արտադրանքը 1937 թվին տվել է աճում 1932 թվի դիմաց—վերնագրեատ տրիկոտաժի գծով՝ 276%, տրիկոտաժային սպիտակեղենի գծով՝ 447,8 տոկոս, դուլպա-կիսադուլպաների գծով՝ 223%, և կոշիկեղենի գծով՝ 182 տոկոս, բայց դա ղեռ շատ ու շատ անբավարար է, յեթե չմոռանանք, թե վորքան շատ բնակչութիւն ունենք մենք և նա այդ աղբանքների ինչպիսի մեծ պահանջ է ներկայացնում: Հատկապես մեծ չափով հետ է մնում այդ արտադրանքների վորակը:

Թեթև արդյունաբերութիւնը պետք է արտադրի արդուզարդի այն բոլոր ապրանքները, վորոնք մեզ անհրաժեշտ են, այդ թվում բարձրորակ ապրանքներ: Մի՞թե ամոթ չեթեթև արդյունաբերութեան աշխատողների համար, վոր, յեթե, ասենք, մի կին լավ դուլպաներ ունի, ասում են—«հավանորեն արտասահմանյան է»: Ինչո՞ւ չի կարելի մեզ մոտ ավելի շատ արտադրել լավ դուլպաներ: Կամ թե վերցրեք լավ գալստուկը,—ասում են—«հավանորեն արտասահմանյան է»: Առաջ այդպես եր սննդի ապրանքների ասպարիզում: Յեթե վաճառվում եր լավ խմիչք կամ լիկյոր.

ասում եյին—«փարիզյան է», կամ յեթե վաճառվում եյին լավ սոսիսիաներ, ասում եյին—«գերմանական է», լավ շամպայն, ասում եյին «ֆրանսական է»: Այժմ մեզ մոտ սննդի բնագրավառում կա խորհրդային ամեն բան—վորակով վոչ ավելի վատը, իսկ շատ դեպքերում արտասահմանյանից ավելի լավը: Ինչո՞ւ հապա այնպես չանել, վոր լավ դուլպաները լինեն վոչ թե արտասահմանյան, այլ խորհրդային դուլպաներ, լավ գալստուկները լինեն վոչ թե արտասահմանյան, այլ խորհրդային, լայն սպառման բոլոր ապրանքները լինեն արտասահմանյան նմուշների մակարդակին կամ ավելի լավը:

Այս խնդիրը մեզ համար հեշտ լուծելի յե: Մենք լուծել ենք վիթխարի խնդիրներ: Հաճելի յեր լսել, յերը ընկ. Վորոշևովը զեկուցեց այն մասին, վոր 5 տարվա ընթացքում մեր յերկիրը կարմիր Բանակին տվել է 8 միլիոն ձի մոտոռների միջոցով: (Միծաղ):

Այդ բանն անել կարելի յե և դրա համար շատ ժամանակ չի հարկավոր: Հարկավոր է ամենաշատը մեկ-յերկու տարի այդ գործը կանոնավորելու համար, և մենք կունենանք լայն սպառման առաջնակարգ արտադրանք: Հարկավոր է, վորպեսզի արդյունաբերական քաղաքների տեղական կուսակցական կազմակերպութիւնները լծվեն այդ աշխատանքին:

Տնտեսական խորհուրդն արդեն ձեռնամուխ է յեղել այդ գործին, դուրս է դրել ապրանքների արտասահմանյան նմուշներ, ստեղծել է մի կազմակերպութիւն, վորը տնտեսավարներին կանչում է և ասում՝ «Դուք կարո՞ղ եք անել այս-ինչ բանը, թե վոչ: Յեթե կարող եք, խոստանում ենք մրցանակ տալ, կտանք հումք, աշխատեցեք»: Արդեն միջանի հարյուր գործարաններ վերցրել են արտասահմանյան նմուշները, կնքել են դրանց յուրացման վերաբերյալ պայմանադրեր և աշխատում են: Շուտով մենք կունենանք տասնյակ ու հարյուրավոր անուններով ապրանքներ ըստ արտասահմանյան լավագույն նմուշների, բայց խորհրդային արտադրութիւն:

Պետք է սպրանքների վորակը բարձրացնել բարձր մա-
կարդակի: Պետք է այնպես անել, վոր այլևս չնայեն ար-
տասահմանյան սպրանքներին, պետք է այնպես անել, վոր
վոչ թե Փարիզի ու Լոնդոնի, այլ Մոսկվայի ու Լենինգրա-
դի սպրանքները լինեն ամենալավագույնները: Յեվ դա կա-
րելի՛ յե անել: Յեթե Թեթև արդյունաբերութեան ժողկոմա-
տի աշխատողներն ուզում են լինել իսկական բոլշևիկներ,
այդ խնդիրը նրանք պետք է լուծեն ամենակարճ ժամկե-
տում: Ձեր ուշադրութեանն ուզում եմ հրավիրել ևս մեկ
հանդամանքի վրա: Մեզ մոտ տնտեսավարներին շատ են
յերես տվել: Մեր յերկիրը շատ հարուստ է ամեն տեսակ
հումքով, բարձրորակ բամբակ՝ վորքան ուղեք, բարձրորակ
վուջ՝ վորքան ուղեք: Յածր տեսակի բամբակը դեն են
չպրտում, մնացուկները դեն են չպրտում, կարծում են,
թե մնացուկները պետք է վոր հենց այդպես ել լինեն մնա-
ցուկներ: Իսկ արտասահմանում կարողանում են մնացուկ-
ներից պատրաստել նույնպիսի սպրանքներ, ինչպես և լավ
հումքից: Իսկ ինչո՞ւ հապա մենք չենք ոգտադործում այդ
մնացուկները: Դա ի՞նչ անկարգութեանն է: Մենք նույնպես
կարող ենք ոգտադործել, մենք նույնպես կարող ենք այդ
անել, միայն թե յերես են առել: Յերես են առել շատ տըն-
տեսավարներ, իսկ նրանց հարկավոր է ստիպել աշխատելու
ինչպես հարկն է:

Մենք ի՞նչ ենք արել այդ բնագավառում: Ընկեր Ստա-
լինի խորհրդով անցյալ տարի մենք մրցանակ հայտարարե-
ցինք տնտեսավարներին՝ ցածր տեսակի բամբակի ոգտա-
դործման համար: Յես այժմ տեղեկութեաններն ունեմ Թեթև
արդյունաբերութեան ժողկոմատից, վոր մինչդեռ առաջ
ցածր տեսակի բամբակի մնացորդներն աճում էյին, այժմ
դրանք իրստ կրճատվել են:

Նշանակում է, հարկավոր է միայն ձեռնամուխ լինել,
և մենք ամեն բան կունենանք: Հարկավոր է սլաքարել այն
բանի համար, վորպեսզի մնացուկներից սպրանքներ պատ-
րաստվեն, այդ ժամանակ մենք կունենանք ավելի շատ
հումք և սպրանքները կլինեն ավելի եժան: Առայժմ այդ

բնագավառում թեթև արդյունաբերութեան մեջ կան շատ
յերկչոտ տեղաշարժեր:

Այժմ, յերբ ժողկոմատները բաժանված են՝ տեքստիլ
արդյունաբերութեանն առանձին և թեթև արդյունաբերու-
թեանն առանձին, պետք է յենթադրել, վոր թեթև արդյու-
նաբերութեանը և նրա ժողկոմ ընկ. Լուկինը ինչպես հարկն
է ձեռնամուխ կլինեն բնակչութեանը կարի, տրիկոտաժա-
յին, արդուզարդի և կոշիկեղենի սպրանքներով սպասարկե-
լուն:

Պետք է նկատի ունենալ, վոր մենակ թեթև ու սննդի
արդյունաբերութեան ժողկոմատները բնակչութեան մատա-
կարարման խնդիրները չեն լուծի: Շատ սպրանքներ արտա-
դրում են ծանր արդյունաբերութեան ժողկոմատները և
մյուս բոլոր արդյունաբերութեան ժողկոմատները նույնպես
արտադրում են լայն սպաման սպրանքներ: Որինակ՝ մե-
տաղյա մահճակալներ ու կահույք, ժամացույցներ, ու-
ղիորնդոնիչներ, պլաստիկաներ, պատեֆոններ, հեծանիվ-
ներ, սառնարաններ, մետաղյա ամանեղեն, գեղալներ և այլն
պատրաստում են դանադան ժողկոմատները, պատրաստում
են ծանր ու տեղական արդյունաբերութեան ժողկոմատները:
Չժանդոտող և նիկելապատ պողպատները, — այս բոլորը
ծախսվում է լայն սղառման առարկաների վրա մեծ քանա-
կութեամբ: Մենք պետք է հասնենք այն բանին, վոր այդ
ժողկոմատները լայն սղառման արտադրանքին չնայեն վոր-
պես յերրորդական դործի, վոր նրանք լայն սղառման
առարկանների արտադրութեամբ դրադվեն ինչպես հարկն է:

Ընկ. Ստալինը կուսակցութեան XVII համագումարում
ասել է.

«...6) Ծավալել լայն սղառման սպրանքների
արտադրութեանը բոլոր տնտեսական ժողկոմատների
դժով:

7) Ծավալել տեղական խորհրդային արդյունաբե-
րութեանը, հնարավորութեան տալ նրան ձեռներե-
ցութեան յերևան բերելու լայն սղառման սպրանքնե-

րի արատադրութեան գործում և ցույց տալ նրան հնարավոր ոգնութեան հումքով ու միջոցներով»:

Պետք է ուղղակի ասել, վոր անբավարար է կատարվում ընդ. Ստալինի այս ցուցումը, վորովհետև հնարավորութունները վիթխարի յեն, պահանջները մեծ, իսկ արված է դեռևս քիչ բան:

Ընկեր Ստալինն արդեն բերեց թիւեր, վորոնք խոսում են յերկրում, քաղաքում և դյուզում ապրանքաշրջանառութեան վիթխարի աճման մասին: Իայց պետք է ուղղակի ասել, վոր բնակչութեան պահանջները, բնակչութեան նյութական բարեկեցութեանն ու յեկամուտներն աճում են այնչի արագ, քան թե ապրանքաշրջանառութեանն է զարգանում. այստեղից էլ ճեղքվածք է առաջ գալիս պահանջարկի և ապրանքաշրջանառութեան աճման տեմպերի միջև: Ահա թե ինչու մենք պետք է ուժեղացնենք ապրանքաշրջանառութեանը, լուրջ միջոցներ ձեռք առնենք առևտուրը բարելավելու ուղղութեամբ:

Կենտրոնը և Ժողկոմխորհը հատկապես զբաղվում է յին դյուզում առևտրի բարելավմամբ, սպառնակութեան աշխատանքի ամրապնդումով: Յենտրոսոյուզի աշխատանքի մեջ լուրջ փոփոխութեաններ են մտցված, և այժմ սպառնակութեան սկսել է բարելավել իր աշխատանքը: Առաջ աշխտեղ նստած է յին վնասարարներ, իսկ այժմ նրա գլուխը դրված են ազնիվ ու բարեխիղճ մարդիկ:

Քաղաքային առևտրի մեջ այժմ արդեն նկատելի յե վորոչ բարելավում, բայց դեռևս թույլ են կադրերը, չկա դեռևս հարկ յեղած կազմակերպում առաջադրված խնդիրները լավ լուծելու համար: Այդ խնդիրները մեզ մոտ դեռևս առջևում են և հարկավոր է, վոր տեղական կազմակերպութեանները լրջորեն ձեռնամուխ լինեն առևտրի բարելավմանը, վորովհետև Առևտրի Ժողկոմատը և Յենտրոսոյուզը միայնակ իվիճակի չեն կենտրոնից զլուխ բերելու այդ գործը:

Սառնաչիութեան կար դների մեջ այն իմաստով, վոր բացթողման դները հաստատվում է յին կառավարութեան

կողմից, իսկ մանրածախ դները սահմանվում է յին տեղերում՝ առևտրական կազմակերպութեաններ, շրջապահոսանքների, գյուղատնտեսության կողմից, բացթողման դներ վրա վերադիր ծախսերի, փոխադրման ծախսերի և այլնի համար հավելումներ սահմանելու միջոցով: Հաճախ դա իբրև հող եր ծառայում չարաչահումների համար: Վորքան կալիուլատորներ են հարկավոր այդ ամենը ճիշտ կերպով կալիուլացիայի յենթարկելու համար:

Այժմ գործն արդեն ուղղել ենք նրանով, վոր ապրանքների մեծամասնութեան համար կառավարութեանը հաստատել է մանրածախ կայուն դներ, և սպառողը կարող է դները ստուգել Տնտեսական խորհրդի կողմից հաստատված գնացուցակներով, վորոնք վոչ վոք իրավունք չունի փոխել:

Սառնաչիութեան կար նաև տեքստիլ արդյունաբերութեան բացթողման դներ մեջ, վորի հետևանքով արդյունաբերութեանը մանուֆակտուրայի միջանի տեսակների գծով ուներ գերչահույթ, իսկ այլ տեսակների գծով—պլանային մեծ վնասներ: Տնտեսավարներն աշխատում է յին դերակատարել շահույթային ասորտիմենտը և չկատարել ողուտ չբերողը, իսկ ողուտ չբերող ասորտիմենտը մեզ համար պակաս կարևոր չէ, քան գերչահույթները:

Այժմ այդ բոլորն ուղղված է կառավարութեան կողմից:

Մեզ մոտ տարվում են խոշոր ունիվերսալներով: Ուղում են ունենալ ավելի խոշոր ունիվերսալներ, քան Ամերիկայում, իսկ դրանք սվյալ մոմենտին մեզ չեն սաղում: Հարկավոր է, վոր մենք ունենանք ավելի շատ միջակ ու մանր խանութներ, վորոնք ցրված լինեն քաղաքներն ու շրջանների տերիտորիաներում:

Ապրանքաշրջանառութեանը մեղանում աճել է 178%-ով, իսկ խանութների ցանցն աճել է միայն 25%-ով: Քիչ է: Հարկավոր է ավելի շատ կառուցել խանութներ:

Ե՛լ ավելի վատ է առևտրական պահեստների դրութեանը: Ապրանքաշրջանառութեան վիթխարի աճման պայմաններում պահեստների ցանցը հնգամյակի ընթացքում աճել է

միայն 35%-ով: Պահեստներ քիչ կան, ապրանքները դարս-
վում են վոչ այնտեղ, վորտեղ հարկավոր է, յերբեմն փչա-
նում են, պահեստների պակասը հող և ստեղծում չարաչա-
հումների և հափշտակումների համար:

Հեռավոր կենտրոններում պահեստները հատկապես
հարկավոր են, վորպեսզի ապրանքների պաշար պահվի այն-
պիսի դեպքերի համար, յերբ ապրանքների փոխադրումն
ուշանում է, վորպեսզի հնարավոր լինի ասորտիմենտ ընտ-
րել ու մատակարարել խանութներին և կանոնավորել
անընդմեջ առևտուրը:

Ընկեր Ստալինը գեռ անցյալ տարի մեր ուշադրություն-
նը հրավիրեց այն բանի վրա, վոր Առևտրի ժողովոմատը և
Ցենտրոսոյուզը մեծ հուճուկքով առևտուր են անում կենտ-
րոնական շրջաններում և տհաճությամբ են ապրանքներ
փոխադրում պրովինցիան: Իսկ մեր պրովինցիայում շատ
կարևոր դործեր են կատարվում, այդ պրովինցիայում կան
շատ արդյունաբերական ձեռնարկություններ, այնտեղ ար-
տադրվում են հացահատիկ և տեխնիկական կուլտուրաներ:

Կենտրոնի և ժողովուրդի հատուկ վորոշման մեջ այդ
մասին ասված էր, վոր՝ «Շնորհիվ գյուղատնտեսության
ինչպես հացահատիկային տնտեսության ու անասնաբուծու-
թյան, այնպես էլ տեխնիկական կուլտուրաների արտա-
դրանքի ուժեղ աճման, գյուղացիական բնակչության պա-
հանջարկը լայն սպառման ապրանքների ասպարեզում աճում
է վոչ թե որերով, այլ ժամերով: Մինչդեռ Առևտրի ժողովո-
մատի և մանավանդ Ցենտրոսոյուզի որդաններն անտեսում
են գյուղն ու առանձին կենտրոնները, չեն իմանում գյուղի
պահանջարկը և տհաճությամբ են ապրանքներ փոխադրում»:

Այս դրությունն ուղղելու համար և առևտուրն առհա-
սարակ գյուղում ու մասնավորապես հեռավոր կենտրոննե-
րում բարեկալիու համար այս ժամանակվա ընթաց-
քում շատ բան է արված, բայց առջևում ե՛լ ավելի մեծ
աշխատանք կա, վորպեսզի առևտրական աշխատողների բա-
նակն սկսի աշխատել բուլչեիկորեն:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ՉԱՐՑԵՐԸ

Ընկերներ, թույլ ավեք մի քանի դիտողություններ
անել արտաքին առևտրի հարցերի վերաբերյալ:

Միջազգային առևտուրը կրել է այնպիսի արմատական
փոփոխություններ, վորոնք կատարվեցին շնորհիվ կապի-
տալիստական յերկրներում ստեղծված վիճակի, վորը նկա-
րադրեց ընկեր Ստալինն իր գեկուցման մեջ: Ցերկրները մի
մասը, ինչպես Գերմանիան, Իտալիան և այլն, արդեն ան-
ցել են ռազմական ժամանակի եկոնոմիկային: Մյուս յեր-
կրները, վորոնք հարուստ են վալյուտայով, առանձին
քայլեր են կատարում այդ ուղղությամբ և գնում են նույն
այդ ուղիով: Շատ յերկրներ արդեւք են սահմանել իրենց
վալյուտայի արտահանման և ոտարերկրյա վալյուտայով
ներա փոխանակման ազատության նկատմամբ, ստիպելով
վաճառքից ստացված վաստակը ծախսել նույն այդ յերկ-
րում, իսկ յեթե չծախսվի, ապա թողնել բանկերում ան-
չարժ վիճակում, այսինքն՝ Ֆինանսավորել այդ յերկիրը:

Այժմ առևտուր են անում արդեն վոչ միայն բորսանե-
րում, կոնցերններում ու Ֆիրմաներում, այլ առևտուր են
անում բուրժուական կառավարությունների մինիստրական
կարիներտներում: Այժմ արդեն վոչ այնքան մասնավոր Ֆիր-
մաների մրցությունն է վճռում, թե վոր ապրանքն ինչ-
պիսի տեղ պետք է դրավի շուկայում, վորքան պետական
միջոցառումները՝ թազուն ու բացահայտ, և պետություն-
ների միջև եքսպորտային ու իմպորտային կոնտինգենտների
վերաբերյալ պայմանագրերը—թե ո՛ւմ համար, վո՛րքան և
ինչպիսի ապրանքներ ներմուծել:

Այստեղից էլ ղրխում է արտաքին առևտրի հարցերի
ավելի ու ավելի խիտ վերաճումը պետությունների արտա-
քին քաղաքականության:

Մեր արտաքին առևտրի մեջ հարկ է լինում հաշվի առ-
նել, թե արտաքին առևտրի ինչպիսի ոեժիմ է սահմանված
այս կամ այն յերկրում և ինչպիսի քաղաքական հարաբե-
րություններ դոյություն ունեն խՍՀՄ-ի ու այդ յերկրների

միջև, վորովհետև առևտրական հարաբերությունները, նրանց բնույթն ու ծավալն ուղղակի կախման մեջ են դրո- նրվում քաղաքական հարաբերություններից: Այստեղից էլ ԽՍՀՄ-ի և այլ յերկրների միջև կնքված առևտրական պայ- մանագրերի ու համաձայնությունների բնույթի տարբերու- թյունը:

Մենք վերջին ժամանակներս կնքեցինք մի շարք պայ- մանագրեր: Մասնավորապես, այն բանակցությունները, վորոնք մեկ տարվա ընթացքում տեղի էյին ունենում ԽՍՀՄ-ի և Իտալիայի միջև, վերջերս ավարտվեցին այդ յերկրի հետ առևտրական շրջանառությունների ծավալի վե- րաբերյալ համաձայնության ստորագրումով: Առևտրական պայմանադիր և կնքված նաև մեր յերկրի ու Լեհաստանի միջև:

Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀՄ-ում արժատապես փո- խեց Միության արտաքին արևտրի բնույթը: Վորոնք են այդ փոփոխությունները:

Առաջին հնգամյակի ընթացքում մեր արտաքին-առև- տրական և վճարային բալանսը լարված էր: 1928-ից մինչև 1932 թիվը ներառյալ ժամանակաշրջանում Միության ար- տաքին-առևտրական բալանսը ավեց պասսիվ՝ 465,5 միլիոն ամերիկյան դոլլար, իսկ հետագա հինգ տարվա ընթաց- քում—1933 թիվից մինչև 1937 թիվը ներառյալ, մենք ունե- ցանք 455,3 միլիոն ամերիկյան դոլլար ակտիվ սաղլո: Առաջ, յերբ մենք վալյուտայի տեսակետից աղքատ էյինք, հաճախ զանազան բանկերից վերցնում էյինք շատ թանգ վարկ, Ֆիրմաները մեզանից դժուր էյին մեծ տոկոսներ, շատերը դրանից հարստացան: Մենք այժմ արդեն վոչ մի- այն դադարել ենք ողտվել այդպիսի վարկերից, այլ վոր- պեսդի դրանց համար չվճարենք բարձր տոկոսներ, աշխա- տեցինք ժամկետից շուտ մարել այդ վարկերը: Մենք սկսե- ցինք ավելի շատ զնել կանխիկ դրամով, վորպեսդի զնի հա- մար ավելի չվճարենք: Մենք այժմ հաճախ հրաժարվում ենք այն վարկերից, վորը մեզ առաջարկում են, այլ դրանք

վերցնում ենք այն ժամանակ, յերբ եժան են և տրվում են յերկարատև ժամկետով:

Այն ժամանակաշրջանում, յերբ մենք դեռ հետամնաց էյինք և աղքատ, դեռ չունեյինք մեր զարգացած մեքենա- շինությունը, իսկ ինդուստրիան հարկավոր էր կառուցել ինչպես էլ վոր լիներ, մենք հարկադրված էյինք արտա- սահման արտահանել շատ հումք և սննդամթերքներ, վո- րոնց կարիքը ինքներս զգում էյինք, և արտահանում էյինք նրա համար, վորպեսդի վալյուտա ձեռք բերենք, իսկ վալ- յուտայով դադեյահաներ զնենք արդյունաբերության համար, սարքավորում՝ տրակտորային ու ավտոմոբիլային գործա- րանների համար:

Մենք 1933 թիվին արտահանել ենք, որինակ, 37,2 հազ. տոնն կենդանական յուղ, 23,300 տոնն բուսական յուղ, 19 հազ. արկղ ձու, 2,3 հազ. տոնն բեկոն և 5 հազ. տոնն թռչուն:

Այժմ մենք չենք արտահանում վո՛չ կոլի յուղ, վո՛չ բուսական, վո՛չ ձու, վո՛չ բեկոն, վո՛չ թռչուն, վորովհե- տև մենք ընդարձակում ենք ներքին սպառումը և մեր խա- նութներն են զնում ամբողջ աճը, ինչպես նաև այն հիա- նալի վորակի մթերքները, վորոնք առաջ զնում էյին եքս- պորտի համար: (Ծափահարություններ):

Չնայած բենդինի, նավթի, յերկաթահանքի և մի քանի այլ ապրանքների արտադրանքի մեծ աճին, նրանց եքս- պորտը կրճատվել կամ բոլորովին դադարեցվել է: Այդ սալ- րանքները նույնպես ուղղված են ներքին սպառման համար:

Այժմ, սոցիալիզմի հաղթանակի հետևանքով յերկիրն այնքան է հարստացել, վոր կարող է իրեն թույլ տալ իր համար թողնելու այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է, իսկ բը- տահանել միայն ավելցուկը:

Մեր յերկիրն այժմ այնքան ուժեղ է տնտեսական տե- սակետից, վոր նա առանց ներմուծման կարող է հիմնակա- նում բալյարարել իր կարիքները: Ներմուծումը մենք դիտա- վորապես ողտադործում ենք այս կամ այն ճյուղի ավելի

արագացված զարգացման համար, քան այսօր թույլ են տալիս մեր հնարավորությունները:

Մեր իմպորտի բնույթը նույնպես արժանի չե հատուկ ուշադրության, վորովհետև նրա մեջ զերակչում է մեքենահան սարքավորման ու զաղվազների ներմուծումը:

Ամենահիանալին այն է, վոր, որինակ, 1928 թվին ներմուծվող մեքենական սարքավորման տեսակարար կշիռն այդ սարքավորման ներքին խորհրդային արտադրության համեմատությամբ կազմում էր 43%, իսկ այժմ, 1937—1938 թվականին, հասել է մինչև 0,94%-ի, և վոչ այնքան իմպորտը կրճատելու միջոցով, վորքան մեքենաների ու զաղվազների ներքին խորհրդային արտադրությունն ընդարձակելու միջոցով:

Այդ՝ ԽՍՀՄ-ի եկոնոմիկայի վիթխարի տեղաշարժերի ազդեցության է, վորոնք խոսում են այն մասին, վոր մենք իրօք ինդուստրիալ յերկիր ենք և վիթխարի մասշտաբով արտադրում ենք մեքենաներ ու զաղվազներ:

Կապիտալիզմի յերկրներում ճղնաժամը հասցնում է եքսպորտի և իմպորտի կրճատման: Իսկ մեզ մոտ տեղի ունի եքսպորտի և իմպորտի վորոչ կրճատում, շնորհիվ ընդլայնված սպառման բազայի վրա հենվող արտադրության ավելացման: Որինակ, սև մետաղների իմպորտը կրճատվել է, 1932 թվի 908 հազար տոննից 1938 թվին իջնելով մինչև 145 հազար տոննի: Դա վոչ թե այն պատճառով, վոր մենք մետաղ ավելի քիչ ենք սպառում: Վո՛չ, մեզ մոտ մետաղի սպառումն ուժեղ կերպով աճել է: Բանն այն է, վոր աճել է մետաղների խորհրդային արտադրությունը: Մենք բնական կաուչուկ ներմուծում ենք մի փոքր պակաս, քան 1928—1929 թվականներին, իսկ կաուչուկի սպառումն աճել է միջանի անդամ:

Կամ ահա թեյը, վորի իմպորտը կրճատվել է: 1932 թվին մենք ներմուծել ենք 15·900 տոնն թեյ, իսկ անդյալ տարի՝ 1938 թվին, ներմուծեցինք միայն 13 հազար տոնն: Մինչդեռ թեյի սպառումը յերկրում չի կրճատվել, — այն

ուժեղ կերպով աճել է և, ինչպես ընկեր Չարկիխանին այստեղ պատմում էր, յերբ թեյի բոլոր տնկված թիկերը կան յրիվ բերք, մենք կդադարենք թեյ ներմուծելուց և նրա գնման համար վալյուտա ծախսելուց: 1932 թվին մենք թեյ գործածում էյինք 16·500 տոնն, դրանից խորհրդային թեյ միայն 600 տոնն, իսկ 1938 թվին գործածել ենք 20 հազար տոնն թեյ, դրանից խորհրդային թեյ՝ 7 հազար տոնն: Իսկ ընկ. Չարկիխանին ասաց, վոր յերբորդ հնգամյակի վերջում նրանք պատրաստվում են տալ 20 հազար տոնն խորհրդային թեյ հենց միայն Վրաստանից, իսկ չե՞ վոր թեյ արտադրում է նաև Ադրբեյջանը:

Այժմ մենք ունենք մեր թեյը, ըստվորում մեր թեյը նույնպիսին է, նույնիսկ ավելի լավը, ավելի համով, վորովհետև դա խորհրդային թեյ է, մեր հարազատ թեյը, և վոչ թե արտասահմանյան: (Ծափահարություններ):

Նմանապես արտասահմանում մենք ավելի քիչ ենք գնում ցիարուսային պտուղներ և վոչ թե այն պատճառով, վոր սպառումը կրճատում ենք, — մեզ մոտ սպառումն աճում է տարեցտարի, — այլ այն պատճառով, վոր ստանում ենք արևալառ Վրաստանից: Մենք ունենք կիտրոնի, մանդարինի և նարնջի ծառերի ծաղկող այգիներ, վորոնք 1938 թվին տվին 240 միլիոն հատ, իսկ 1939 թվին կտան մինչև կես միլիարդ հատ ցիարուսային պտուղ և միջանի տարուց հետո, յերբ տնկված ծառերը կաճեն, կարելի կլինի ունենալ ավելի քան յերկու միլիարդ ցիարուսային պտուղ, այնտեղից, վորտեղ առաջ իջխում էյին մոծակներն ու մալարիան, և վորտեղ անորինություն էր անում դյուզի աղքատությունը: Վրացական կոմունիստներն ընկ. Լավրենտի Բերիայի գլխավորությամբ հիանալի աշխատանք կատարեցին Արևմտյան Վրաստանում, վորտեղ արդեն այժմ առանձին անկյուններ Կալիֆորնիայից ավելի լավն են և հեռու չե այն ժամանակը, յերբ մենք կուլենանք մեր խորհրդային Կալիֆորնիան, ավելի լավը՝ ամերիկականից: (Ծափահարություններ):

Մենք փոխում ենք արտաքին առևտրի աշխատանքի մե-

Թողնեք բարեխղձան իմաստով, մասնավորապես փոխում ենք սլաշալուծման մեթոդները:

Արդեն վերջ է տրված արտաքին առևտրի ազտամասնը լրտեսական-վնասարարական սարքերով, վորոնք պետական միջոցներն ոգտադործում էին արոցկիստական սրիկաներին կերակրելու համար:

Մենք կհասնենք այն բանին, վոր Արտաքին առևտրի Ժողովատի բոլոր որդաններում, ամեն տեսակ պաշտոններին մեջ՝ արտասահմանում նստած լինեն ստուգված, մինչև վերջը խորհրդային իշխանությանը նվիրված, կորհրդային Միության արժանավոր ներկայացուցիչները և վոր նրանք անաւիկ ամրոց ներկայացնեն կապիտալիզմի հանդեպ, նրա քայքայիչ աշխատանքի, ուրարերկրյա հետախուզություններին լրտեսական վտանգությունների հանդեպ:

Մենք արտասահմանում աշխատելու համար ջոկում ենք մեր հայրենիքին հավատարիմ այնպիսի գալակներ, վոր կարողանանք պարծենալ արտասահմանյան խորհրդային աշխատողներով: (Մափահարություններ):

ԿԱՊԻՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՍՈՒԳՈՒՄԸ

Ընկերներ, մեր կուսակցության հաջողություններն անհամեմատ ավելի շատ կլինեյին, քան այն, վոր մենք այժմ ունենք, յեթե մենք աշխատեյինք ավելի լավ, յեթե կուսակցության կազմակերպական աշխատանքն ամբողջապես դտնվեր այն մակարդակի վրա, վորի վրա դտնվում է մեր կուսակցության քաղաքական գիծը:

Վլադիմիր Իլյինը միշտ ասում էր, վոր գլխավորն աշխատանքի մեջ, ճիշտ գծի առկայության դեպքում, — այդ կարգերի ընտրությունն է և կատարման ստուգումը: Նույնը մեզ մատնանշում է ընկեր Ստալինը:

Ընկեր Ստալինը կուսակցության XVII համագումարում իր գեկուցման մեջ հատուկ գլուխ նվիրեց կատարման ստուգմանը և կարգերի ընտրությանը: Դա վոչ թե գեկուցման սոսկ մի գլուխ է, դա մի ամբողջ ուսմունք է կազմա-

կերպական հարցի վերաբերյալ, դա բոլշևիզմի կազմակերպական գիտությունն է:

Մենք դեռ չենք կարողանում մինչև վերջը բոլշևիկորեն աշխատել: Բոլշևիկորեն աշխատելու մենակ ցանկությունը քիչ է: Հարկավոր է վերադաստիարակել իրեն, հարկավոր է մշակել այնպիսի ընտրություն, վոր յեթե ստուգում է կատարվում, ապա դա լինի սխտեմատիկ:

Ահա թե ինչ է ասել ընկեր Ստալինը XVII համագումարում. «Ճիշտ գիծը տրվելուց հետո, հարցի ճիշտ լուծումը տրվելուց հետո — դործի հաջողությունը կախված է կազմակերպական աշխատանքից, կուսակցության գիծը կենսագործելու համար մղվող պայքարը կազմակերպելուց, մարդկանց ճիշտ ընտրությունից, դեկավար մարմինների վորոշումների կատարման ստուգումից: Առանց դրան՝ կուսակցության ճիշտ գիծն ու ճիշտ վորոշումները լուրջ մնաս կրելու ուսկի յեն յենթարկվում: Դեռ ավելին. քաղաքական ճիշտ գիծը տրվելուց հետո՝ կազմակերպական աշխատանքն է վճռում ամեն ինչ, այդ թվում նաև հենց իր՝ քաղաքական գծի ճակատագիրը, — նրա իրականացումը կամ վիժումը... Գլխավորը կազմակերպական աշխատանքի մեջ — մարդկանց ընտրությունն ու կատարման ստուգումն է»:

Վորպեսզի ղեկավարենք ինչպես հարկն է, հարկավոր է վոչ միայն նախապատրաստել հարցի ճիշտ լուծումը, այլ և միջոցներ ձեռք առնել կատարումն ապահովելու ուղղությամբ, կատարումը հանձնարարել ինչպես պետքն է ստուգված մարդկանց, ստուգել կատարման ընթացքը, միջամտել կատարման ընթացքին, մտցնել հարկ յեղած ուղղումները, յեթե դրանք թեկուզրում է անհրաժեշտությունը, քանի դեռ դործը չի կատարված մինչև վերջը:

Իսկ մեզ մոտ, ահա, հաճախ այսպես է լինում. կղբեն լավ վորոշում (լավ վորոշում գրելը, իհարկե, մեծ դործ է), հետո անցնում են մեկ ուրիշ լավ վորոշման, իսկ թե ինչպես կընթանա ցոաջին վորոշման կատարումը — չեն հետաքրքրվում:

Լավ վորոշումը, վորը չի ապահովված կատարումով,

դա դատարկ կրակոց ե: Պրակտիկայում հաճախ վորոշումները վեր են ածվում դատարկ կրակոցի, վորովհետև վորոշում կայացնելիս միջոցներ ձեռք չեն անելած կատարումը ապահովելու համար, հրահանգված չեն կատարողները, չի կատարվում կատարման ստուգումը՝ աշխատանքի ընթացքում:

Այսպիսի պրակտիկան, ամեն ինչից բացի, փչացնում է կադրերը, վորովհետև նրանք սովորում են չկատարել կամ թե վոչ ստույգ կերպով կատարել վերադաս օրդանների վորոշումները: Ել ի՞նչ բուլչելիկյան աշխատանք, յեթե լալ վորոշում է կայացվում և չի կիրառվում կյանքում: Խղում է ստացվում խոսքի և գործի մեջ, իսկ ընկեր Ստալինը մեզ սովորեցնում է, վոր բուլչելիկ մոտ չպետք է լինի վոչ մի խղում խոսքի և գործի միջև, պետք է լինի լրակատար համապատասխանություն խոսքի և գործի միջև, իսկ յեթե մենք չապահովենք կատարման ստուգումը—կլինի անխուսափելի խղում:

Որինակ, ի՞նչպես են ստուգում մարդկանց: Ստուգում են հարցաթերթիկը, և վերջ: Ճի՛շտ է, հարցաթերթիկը հարկավոր է, բայց մի՞թե կարելի յե հենց միայն հարցաթերթիկով ստուգել մարդուն: Իսկ կատարման լավ, սխտեմատիկ ստուգումը ցույց կտա, թե ո՛վ է լավ աշխատում, ո՛վ է լուր, ո՛վ է բարեխիղճ, ո՛վ է սարսափանիկ ու բյուրոկրատ, ո՛վ է ազնիվ, ո՛վ է ընդունակ և ո՛վ է անհուսալի, ո՛ւմ պետք է առաջ քաշել ու խրախուսել և ո՛ւմից պետք է ազատվել:

Վերջին յերկու-յերեք տարվա ընթացքում կուսակցությունը բացառիկ հաջողություններ ունի կարմակերպական աշխատանքի վերելքի գործում, կուսակցության կազմակերպական աշխատանքը քաղաքական գծի մակարդակին հասցնելու գործում: Մենք առայժմ դեռ չենք կարող ասել, թե լիովին լիկվիդացիայի յենք յենթարկել կազմակերպական աշխատանքի հետ մնալը քաղաքական գծից, բայց այդ բնադրվառում կուսակցության ձեռք բերած հաջողությունները, կադրերի ընարություն և կատարման ստուգման մա-

սին կուսակցության XXII Համագումարում ընկեր Ստալինի տված ցուցումների հետևողականորեն կենսագործումը, — պետք է մեզ համար առահովեն կազմակերպական աշխատանքի բարձրացումը զարգացման նույն այն բարձր աստիճանին, վորի վրա բարձրացված է կուսակցության քաղաքական դիժը:

Ընկերներ՛ր, մեզ այժմ վոչ մի տեսակ հաջողություններով չի կարելի զարմացնել: Մեր ժողովրդին այժմ վոչնչով չես դարմացնի և վոչնչով չես վախեցնի: Հարց է ծագում, թե ինչո՞ւ յե այդպես: Վորովհետև պատմությունը մեզ քաջակերել է հաղթանակներով: Ո՞ւմ ենք մենք պարտական այն բանի համար, վոր բազմամիլիոն յերկիրը միավորվել է, դանալով մեկ ամբողջական սոցիալիստական պետություն, վորին վոչ վոք չի կարող հաղթել: Դրա համար մենք պարտական ենք Լենինին, մարդկության մեծագույն հանձարին, վորը վոչ միայն կարողացավ ամենայն հետևողականությամբ կիրառել Ռուսաստանում Մարքսի—Ենգելսի հեղափոխական թեորիան, այլև զարգացնել այն, լրացնել պրոլետարական հեղափոխության և պրոլետարիատի դիկտատուրայի մասին ուսմունքով:

Մենք Լենինին ենք պարտական այն բանի համար, վոր ընկեր Ստալինի հետ միասին նա կոլեկց բուլչելիկներե կուսակցությունը ցարիզմի դեմ մղված պայքարում, դատարանից նրան բուլչելիկյան անհաշտություն ու սկզբունքայնություն վոզով, դիկավորեց Հոկտեմբերյան հեղաշրջումը, առահովեց հաղթանակը քաղաքացիական պատերազմի մեջ և անցումը՝ քայքայված տնտեսության վերականգնմանը:

ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի ձեռք բերած հաղթանակի համար մենք պարտական ենք Լենինի գործի արժանավոր շարունակողին—մեծ Ստալինին, վորը Լենինի դազաղի մոտ, կուսակցության և ամբողջ խորհրդային ժողովրդի անունից, սրբազան յերդում տվեց բարձր պահել կոմունիզմի մեծ դրոշը, մինչև վերջը հավատարիմ լինել ընկերյան պատգամներին և անդուր կերպով շարունակել Լենինի սկսած գործը: (Մալիախարուբյուններ):

Ուղղակի պետք է ասել, վոր ընկեր Ստալինն ամբողջ
կուսակցութեան գլուխ անցած սրբութեամբ ու անխախտ
կերպով կատարում է իր տված յերդումը: (Ծափահարու-
թյուններ):

Անչափ մեծ է ընկեր Ստալինի ծառայութեանն այն բա-
նում, վոր նա զարգացրեց ու լրացրեց Լենինի ուսմունքը
սոցիալիստական հասարակութեան կառուցման դարաշրջա-
նում նույնպես, ինչպես վոր Լենինը զարգացրեց ու լրաց-
րեց Մարքսի ուսմունքը պրոլետարական հեղափոխու-
թյունների դարաշրջանում: Ընկեր Ստալինը գիտականորեն
հիմնավորեց մեկ յերկրում սոցիալիզմի հաղթական կառուց-
ման հնարավորութեանը, նա ստեղծեց ուսմունք սոցիա-
լիստական հասարակութեան կառուցման մասին, ուսմունք
սոցիալիստական պետութեան և սոցիալիստական ինտելի-
գենցիայի մասին: Իրավամբ կոմունիզմի ուսմունքը մեզ
մոտ համարվում է Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի
ուսմունք: (Ծափահարություններ):

Սվեյլին, ընկեր Ստալինն ապահովեց ուսուսական հեղա-
փոխութեան դժվարագույն խնդրի, գյուղացիական անաս-
նութեան սոցիալիստական վերակառուցման և հարյուր-մի-
յիտնանոց գյուղացիութեանը կոլտնտեսային կարգի մեջ
ներդրավելու խնդրի պրակտիկ լուծումը:

Ամենակարճ ժամանակամիջոցում հասնել այնպիսի հա-
մաշխարհային պատմական հաղթանակի, վորի մասին յե-
րադել անդամ չէին կարող մարդկութեան լավագույն մրտ-
քերը, հասնել այն բանին, վոր դարերով բաժան-բաժան
ապրած մեր գյուղացիութեանն սկսի ապրել սոցիալիստա-
կանորեն,—այս բանը հնարավոր յեղալ միայն այն պատ-
ճառով, վոր մեզ առաջ էր տանում Լենինի հավատարիմ ու
արժանավոր աշակերտ հանձարեղ Ստալինը: (Ծափահարու-
թյուններ):

Ընկեր Ստալինը նույնպես, ինչպես և Լենինը, հանդի-
սանում է բարձրագույն տիպի ղեկավար: Նա լեռնային ար-
ծիւք է, վորը պայքարի մեջ չզիտե ռահ և բոլշեւիկյան կու-
սակցութեանն ու խորհրդային ժողովրդին համարձակորեն

առաջ է տանում չանցած ուղիներով դեպի կոմունիզմի լիա-
կատար հաղթանակը:

Կե՛ցցե Լենինի—Ստալինի անպարտելի կուսակցութեանը:
Փա՛ռք մեծ Ստալինին:

(Ծափահարությունների պոքկում: Պատգամավորները
վոտէի կանգնած յերկար ժամանակ վողջուևում են ընկեր
Ստալինին՝ «Մեծ Ստալինին ուռա» բացականչութուննե-
րով):

20

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Եջ

Լայն սպառման ապրանքների արտադրութեան և ապրանքաշրջանառութեան հարցերը	10
Արտաքին առևտրի հարցերը	25
Կադրերի ընտրութիւնը և կատարման ստուգումը	30

Հայերեն թարգմանութեան խմբագիր Ա. Հաբեմց
 Տեխն. խմբ. Ս. Խաչատրյան
 Սրբագրիչ Վ. Զիդեջյան
 Կոնտրոլ սրբագրիչ Լ. Արուստյան

Գլավլիտի լիազօր №4—2488, հրատ. № 670
 Պատվեր № 75, տիրաժ 10.000, թղթի չափսը 59×83¹/₁₆
 (32.550 ապ. նիշ 1 ապ. մամուլում) 2¹/₄ ապ. մամուլ, 1¹/₈ թերթ թուղթ
 Հանձնված է արտադրութեան 7/IV 1939 թ.
 Ստորագրված է ապելու 26/IV 1939 թ.
 Գինը 35 կ.

Պետհրատ—Քաղաքական գրականութեան հրատարակչութիւն, Յերևան, Ալլահվերդյան № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0927962

10 МАЯ 1939

230

Г.Б.С. 35 ч.

//
28348

А. МИКОЯН
РЕЧЬ НА XVIII СЪЕЗДЕ

ВКП (б)

Аригиз—Издательство полит. литературы
Ереван, 1939